

Зрители на Божия филм

Стилът на живот, основан върху Библията, е особен. Това не е стилът на безбожния свят, при който човекът е мярка за всички неща, изправен сам срещу стихииите на живота, отхвърлящ всякаква намеса на която и да било по-горна инстанция. Това е живот-подчинение на Създателя, Законодателя, Съдията, Господаря. Библията ни разкрива един Бог, Който обича Своите творения – което е напълно нормално, защото не може да създадеш нещо и да не го обикнеш. От самия факт, че Бог е Творецът, следва и Неговата любов към творението. При другите религии оставаме с впечатлението, че бог или боговете са създали човека само за да има кого да наказват и бият. Кое е абсурдно и в противоречие с всякаква логика. Библейското становище е съвсем различно: Бог е любов и изпитва естествена любов към това, което е сътворил и особено към човека като венец на творението. Между Бога и човека има силна и постоянна връзка – толкова силна, че Бог се е ангажирал да присъства дори в най-ежедневните дела на човека, да го води и пази, да му дава всичко необходимо; а човекът от своя страна се е ангажирал да изпълнява всичко, което Бог му казва и изисква, без да го поставя на никакво съмнение. И всичко става с радост – Бог с радост помага на човека, а човекът с радост Му се подчинява.

Библията ни дава и съответните примери за този тип отношения, като ни разказва конкретни истории. Те показват как Бог очаква от хората напълно да се облекнат на Него, а хората правят това и виждат как се случват невероятни и необясними по естествен път чудеса. Ще си припомним някои от тях, но първо нека кажем, че всичко това много прилича на едно явление от съвременния живот. Става дума за широкото място на зрелището, на измислицата в днешния бит. С навлизането на телевизията в бита заедно с нея навлезе и измислицата. Тя влезе в домовете ни, промени мисленето ни, повлия силно поведението ни. Киното вече е в дома ни, телевизиите предлагат безконечно шоу от измислени истории, от трагедии и комедии, от драми и мелодрами, от екшъни и трилъри – всичко това тече като пълноводна река от екрана денонощно и поставя човека в един измислен свят, нереален и нагласен. Той няма друг избор, освен да седне и да гледа. Това, което се случва на екрана, е извън неговата власт. Филмът не зависи от неговата намеса. Той е само зрител, който има правото да наблюдава това, което му показват. Единственото, което може да направи, е да угаси телевизора или да премине на друг канал. Но не и да промени нещо от действието. Такова е условието. Зрителят знае, че ставащото на екрана е измислица, че това са актьори, че убитите само се правят на мъртви, че плачещите плачат привидно и изобщо всичко е игра. Преди време, когато хората още не са били свикнали с изкуственото зрелище, са се вживявали в него с неподправена страст. В „Под игото” Вазов по много колоритен начин описва представлението на „Многострадална Геновева” в Бяла Черква. Публиката никога не е виждала театро и не иска да остане безчувствена към случващото се на сцената. Тя разпознава актьорите, смее им се, дава им съвети, подвиква им. Когато графът плаче за Геновева, мислейки, че тя е мъртва, всичките бабички в залата също се разревават, така че става нужда суфльорката кака Гинка да им каже: „Не плачете, мари, Геновева е жива в гората!” Като малък помня как киното причиняваше бурни емоции в нас, децата – тогава още се ходеше на кино и нямаше телевизори; публиката подвикваше на героите, страдаше заедно с тях, винаги се намираше някой да каже какво има да се случи и така отнемаше елемента на изненадата. И днес ще чуем как възрастни жени по пейките коментират поредния турски сериал и критикуват героите, правят предсказания какво ще стане накрая. Но общо взето, днес зрителят вече добре си знае правомощията и си гледа филма тихо и дисциплинирано.

По същия начин вярата, основана върху библейското учение, ни поставя в положението на зрители, които само седят и гледат какво прави Бог, а самите те нямат никакво участие в действието. Това, което става, става без нас. Но както филмът има за цел да възпита в нас убеждения, да ни внуши идеи и емоции, които да прилагаме в практиката си, така и Божието действие има за цел да ни възпитава и да ни подготвя за благочестив живот. Бог ни дава примери на поведение, учи ни какво да правим, показва ни, подготвя ни за живота, предупреждава ни, образова ни. Прави го без наше участие, но за наша поука. Ние сме зрителите, които само могат да гледат, но също и се учат от историята, която им се показва.

И сега да видим някои примери в това отношение.

1. Когато евреите тръгнаха да напускат Египет след вековното робство, те се озоваха в един момент в пълна безизходица. Застанаха на брега на Червено море и не можеха да продължат

напред. Отзад ги преследваше египетската конница. Задаваше се голяма касапница. Започна първото мърморене и обезсърчение. Мнозина възроптаха: „Понеже нямаше гробища в Египет, затова ли ни изведе да измрем в пустинята?” (Иzx.14:11). В Египет имаше гробища, египтяните много разбираха от гробници и пирамиди и умееха да уреждат гробарската работа майсторски. С тази горчива ирония евреите искаха да онагледят безумието на своето бягство и да накарат Моисей да се засрами, че ги е повел на такава авантюра. Както и собствената си наивност да го последват. Те още не бяха разбрали, че са само зрители и че цялата работа се движи от друг, който има нужната власт да направи каквото трябва. Вече бяха видели десетте язви, изсипали се над Египет, но още не разбираха, че зад тях стои един велик режисьор, който следва определена цел. И сега, в този драматичен момент, нещата достигнаха своята кулминация. Сега вече въпросът беше на живот и смърт. И тогава Моисей им каза точно това, което трябваше да се каже в този момент: „Не се бойте; стойте и гледайте избавлението, което Господ ще извърши за вас днес... Господ ще воюва за вас, а вие бъдете спокойни” (Иzx.14:13,14). С други думи, евреите нямаха никакво участие. Те бяха зрителите. Пред очите им щеше да се разиграе една величествена драма, която щеше да се запомни за вечни времена, но самите те нямаха какво да направят, освен да гледат. Бог щеше да им направи едно поучително представление, което завинаги да им се запечата в съзнанието. И след малко действието започна. Евреите видяха как непроходимата морска шир се разтваря и се образува път, по който да минат. После, когато прекосиха морето, видяха как то се затвори след тях. Да им завиди човек! Такова зрелище не всеки е имал щастието да наблюдава. И нека пак кажем, че те самите нямаха никаква заслуга за него. То се случи с участието на други сили.

2. Друг пример намираме във 2 Летописи 20, по време на царуването на цар Йосафат. Това беше един благочестив цар, който възстанови духовния живот на Юдея. При едно нападение на моавците и амонците положението изглеждаше съвсем беизходно и като духовен човек царят потърси съюзник в лицето на Господа. Тогава Бог даде на един левит пророчество, което в края си обещаваше: „Няма да е необходимо вие да се биете в този бой; подредете се, застанете и вижте извършеното от Господа за вас избавление.” (17) Това пророчество прилича повече на покана за зрелище – сякаш юдеите бяха поканени на някакво представление и трябваше да си заемат местата, за да видят добре какво ще се случи. На другия ден те видяха как нашествениците започват да се избръбват един друг, а самите те само гледаха и накрая отидоха да оберат плячката.

3. Цар Давид също беше „зрител” на Божиите филми. Докато беше преследван от завистливия цар Саул, той имаше възможности да го убие и да си вземе престола. Но не пожела да вдигне ръка срещу Господния помазаник. Знаеше, че Бог определя действието и не бива никой да се намесва. И дочака деня, когато Саул загина и той можеше вече спокойно да седне на освободения от него трон. Стилът на Давид беше все такъв. Той не бързаше да прави нещо, а само гледаше какво Бог прави. Когато все пак се изкушаваше да направи нещо без Божието участие и заповед, той грешеше – както в случая с преброяването. Тогава се намериха умни хора, които го посъветваха да не прави това преброяване и да се облегне на Господа, Който знае как да ръководи народа Си. Но Давид реши да действа и така допусна голяма грешка (или глупост, както сам той си призна най-чистосърдечно).

4. Вече в новозаветно време Господ Исус извърши много чудеса, изцеления, възкресения, изгонвания на бесове. Хората, които бяха болни, не трябваше да правят нищо. Те седяха като зрители и гледаха как биват освобождавани от теглото си. Тяхното участие се свеждаше само до това да се помолят и да имат вяра. Останалото се случваше по свръхестествен начин и те с удивление наблюдаваха този невероятен филм.

5. Апостол Павел споменава някои факти от миналото на Божия народ, като припомня пак това знаменито преминаване през Червеното море и странстванията на евреите из пустинята (1Кор.10:1-11). Изводът му е, че те не са осъзнали своята роля на зрители, от които нищо не се иска, освен да гледат как Бог работи за тях, а все се мъчеха да станат актьори, та дори и режисьори на своя живот. Все им се виждаше, че това, което им се говори от Моисей, е погрешно или безумно. Те всички са минали през морето, били са под облака, яли са манната, пили са вода от канара – но това за много от тях не беше достатъчно да ги увери, че просто трябва да се доверят на Бога и нищо повече. Затова им се случи и обратното явление: наказанието. Бог благославя, но и наказва. Повечето от тях трябваше да измрат в пустинята. При наказанието вече да бъдеш зрител никак не е приятно, защото трябва да гледаш как болката и язвата падат върху теб, а ти не можеш нищо да

направиш. Наказаният човек си вади съответните заключения и разбира грешката си; също и за страничните наблюдатели става ясно, че той нещо е сбъркал и си носи последствията. Те трябва да си направят нужните изводи, защото чуждото страдание е полезно и за нас, които го гледаме – да си извлечем поука и да не правим като тях, ако не искаме да ни сполети тяхната участ. „А в тези неща те ни станаха поучителен пример, за да не пожелаваме страстно злото, както те го пожелаха” (6). И още: „А всичко това им се случи за пример и се написа за поука на нас” (11).

Много са житейските ситуации, при които ние сме само зрители, безпомощни пред събитията. Нищо не можем да направим. Какво сме направили, за да се родим? Нищо. Някой друг е направил нещо и ни е поставил пред свършен факт. Какво сме направили, за да имаме здраве? Почти нищо. Даже правим всичко възможно, за да увредим здравето си, но въпреки това телата ни са така устроени, че да издържат на собственото ни безумие. Какво сме направили, за да имаме сигурност, препитание, работа, жилище? Не всичко, което може да се направи. Просто ползваме това, което хората преди нас са открили и постигнали, а ние само поддържаме скоростта. Често правим всичко възможно да си утежним живота, да харчим парите си за излишни вещи, да не работим добре, което ни води до тежки последствия.

Библейският стил на живот, за който стана дума в началото, е стил на зрители. Ние преди всичко трябва да се научим да гледаме Божия филм, а после да си правим изводи и да вземаме решения. Ап. Павел (Еф. 2:1-9) описва това така: ние сме били мъртви в греховете си, Бог от любов ни е съживил и ни е сложил да седим с Христос в небесни места, за да ни „показва през вековете изобилното богатство на Своята благодат” (Еф.2:4-7). Ако се опитаме да си представим по човешки всичко това, Бог ни е приготвил нещо велико и иска да ни го покаже, както се показва подарък. За целта ни вдига на високо, в ложата на Своята любов, където седи Неговият Син Христос, и започва да ни показва. Това, което има да ни покаже, е толкова дълго, че са нужни векове, за да го видим цялото. И оставяйки образния език, апостолът повтаря, но вече с други думи: „По благодат сте спасени чрез вяра, и то не от самите вас; това е дар от Бога; не чрез дела, за да не се похвали никой” (8,9). Никой не може да промени това, което Бог иска да ни покаже. То е като един филм, който е заснет веднъж и не може да има промени. Можем само да решим дали да го гледаме или не, да започнем да гледаме, но да ни се види безинтересен и да преминем към нещо по-интересно, или да си гледаме други работи, без изобщо да не се занимаваме с това. Но всеки, който е тръгнал да следва Бога, вижда все същото. „Все тази стара повест...”, както се пее в една класическа евангелска песен. Все същият път чака всеки, който тръгне след Христос, защото Той е единственият път към небето. Различията идват от човешкото упорство. Все искаме да променим нещо. Все като Вазовите зрители се мъчим да се месим в представлението. А то си е фиксирано. Хората днес изглежда затова обичат спорта, защото не знаят какво ще се случи и кой ще бие. И когато чуят, че играчите се договорили, побесняват от гняв. Искат нещо истинско. Не искат познати неща. А то всичко си е едно и също. Нищо ново под небето няма – още Соломон преди хиляди години го е разбрал. Новото е забравено старо. Новите учения са опасни с това, че се мъчат да откриват нови пътища, които не могат да достигнат целта. Към нея се минава по един път. Който често пътува по един и същ път, сигурно му втръсва, но продължава да го следва, защото знае, че друг няма. Който иска да се спаси, трябва да следва Христос и никой друг, защото иначе ще отиде на друго място, където не иска да бъде и с право не иска, защото там никак не е хубаво.

Бог да ни даде смирението да бъдем зрители на Неговото действие в нашия живот! Това ни е нужно. Колкото повече се опитваме да се месим в Божиите дела, толкова повече опорочаваме нещата. Нямаме нито мъдрост, нито опит, нито сила, нито знание за целта. Бог сам може да действа в нас така, че всичко да съдейства за доброто ни. Сам може да управлява пътищата ни така, че те да се покриват точно с Христовия път. Лесно можем да си представим какво ще стане с една кола, която има двама шофьори и всеки си върти волана натам, накъдето поиска. Същото ни очаква, ако се мъчим да се месим на Бога. Всичко, което следва да направим, е да Му поверим цялостно управлението и постоянно да питаме какво иска Той от нас, къде да отидем, какво да кажем, какво да сторим. Опитаме ли се да се държим като водачи на живота си, правим непоправима грешка. Все едно да дадеш на едно дете да кара камион. Хората затова постоянно се провалят, защото не гледат Божия филм, а своя, който няма нито сценарий, нито добри актьори, нито добър режисьор. А Божиите люде затова са успешни, защото знаят на кого да разчитат и как да се държат така, че всичко да се урежда по най-добрия начин.

